

478.
A NYÁRÁDREMETEI PLÉBÁNIA IRATAI
1821–1990
23 doboz = 2,20 ifm

A településen 1649-ben Szent Fülöp és Jakab apostolok tiszteletére szentelt kápolna állt. Kőszvényes-Remete – ahogy Nyárádremetét 1899-ig hivatalosan nevezték – 1783-tól lett önálló plébánia, addig Nyárádkőszvényes filiája volt. 1784-ben már gyűjtötték az új templom építésére, de azt csak 1804-től kezdték el építeni. A ma is álló papi lak 1871-ben, a négytantermes iskola 1891–1893 között, a vármezői filia iskolatemploma pedig 1913-ban készült el.¹

Templomának főoltárán kapott helyet az 1784-ben felszámolt gyulafehérvári trinitárius templom Szent Kereszt mellékoltárának feszülete. A bécsi trinitáriusok kalászos feszületének faragott másolatát gróf Batthyány Ignác püspök adta az egyházközségnek.²

A nyárádremetei egyházközség iratait az egykori segédlelkészi lak egyik szobájában tárolták. 2008. február 29-én Szabó Sándor plébános adta át a gyűjtőlevéltárnak. Valószínűleg egy 1970-es évekbeli leltározáskor a 19. századi iratok nagy hányada új számozást kapott, de nem tudjuk, hogy e rendezés alkalmával iratjegyzék készült-e. A plébániai iktatott iratok csomóiba foglalva 1925-től 1944-ig megtalálhatóak az Espereskerületi Tanfelügyelői Hivatal ügyiratai. Ennek a Nyárádremetén működő hivatalnak az irattermelése adja az iskolaügyi iratok állagának anyagát is.

Nyárádremete 1835-ös vizitációs jegyzőkönyve a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában, a marosvásárhelyi plébánia államosított iratai között található.³

478/a. Anyakönyvek
1879–1978
2 doboz = 0,19 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: keresztelési anyakönyv 1879–1890
 - b. kötet: keresztelési anyakönyv 1890–1929
 - c. kötet: házassági anyakönyv 1919–1950
2. doboz:
 - házassági anyakönyv 1965–1974
 - halotti anyakönyv 1916–1944
 - bérmlási anyakönyv 1956–1978
 - anyakönyvi másodpéldányok: keresztelés 1946–1948, házasság 1966–1967, elhalálozás 1944–1950 (töredékek)

478/b. Plébániai iktatott és iskolaügyi iratok
1821–1990
14 doboz = 1,40 ifm

1. doboz: 1821, 1832, 1845, 1847–1853, 1855–1867
2. doboz: 1868–1883
3. doboz: 1884–1896
4. doboz: 1897–1903

¹ *Sematizmus* 1882. 146; Kakucs Lajos: *Nyárádremete. Falumonográfia*. Marosvásárhely, 2008. 224–267; *Plébániatörténetek* 2009. 256–259.

² Kovács Zsolt: „*Effigies ad similitudinem*”. A bécsi trinitáriusok kalászos feszületének erdélyi másolatai. In: *Stílusok, művek, mesterek. Erdély művészete 1690–1848 között. Tanulmányok B. Nagy Margit emlékére*. Szerk.: Orbán János. Marosvásárhely–Kolozsvár, 2011. 305–308.

³ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei*. 156.

5. doboz: 1904–1910
6. doboz: 1911–1915
7. doboz: 1917–1925
8. doboz: 1926–1930
9. doboz: 1931–1934
10. doboz: 1935–1938
11. doboz: 1939–1944
12. doboz: 1945–1947, 1950–1958
13. doboz: 1959–1967, 1970–1974
14. doboz: 1975–1990

Segédletek
1881–1959
1 doboz = 0,01 ifm

1. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1881–1882
 - b. kötet: iktatókönyv 1951, 1953–1959 (32. iktatószámig)

478/c. Gazdasági iratok
1826–1988
2 doboz = 0,20 ifm

1. doboz: vegyes gazdasági iratok (számadások, kimutatások, pénztárnaplók stb.) 1867–1944
2. doboz:
 - vagyonleltárak 1826–1908
 - postakönyv-töredékek 1904–1908, 1909–1912
 - szövetkezeti iratok 1913–1915
 - pénz- és erdőügyi iratok 1923–1944
 - pénztárnaplók 1971–1988

478/d. Iskolaügyi iratok
1924–1950
1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:
 - elemi iskolák költségvetései 1924–1933
 - iskolák törzskönyvei, tanítók törzslapjai 1929
 - iskolaügyi iratok 1920–1921, 1942–1950
 - elemi iskolai hittanrend 1943⁴

478/e. Tematikusan rendezett iratok
1865–1990
2 doboz = 0,20 ifm

1. doboz:

⁴ A székelyudvarhelyi főesperesség irataiból került elő, ahonnan 2016 november 23-án helyeztük végleges helyére.

- püspöki körlevelek 1865–1886
 - főhatósági rendeletek 1972–1990
 - hitoktatási napló 1948–1949
 - családkönyv 1981
 - népszámlálási füzet 1985
2. doboz:
- prédikációk 1894–1910
 - vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1881–1986
 - fényképek

478/f. Birtók Ferenc (1919–1999) esperes-plébános⁵ személyi hagyatéka
1940-es–1980-as évek
1 doboz = 0,10 ifm

1. doboz:
- „Silva rerum” 1940–1980-as évek
 - vasárnapi szentbeszéd

478.
A NYÁRÁDREMETEI PLÉBÁNIA IRATAI
1821–1990
23 doboz = 2,20 ifm

A településen 1649-ben Szent Fülöp és Jakab apostolok tiszteletére szentelt kápolna állt. Köszvényes-Remete – ahogy Nyárádremetét 1899-ig hivatalosan nevezték – 1783-tól lett önálló plébánia, addig Nyárádköszvényes filiája volt. 1784-ben már gyűjtöttek az új templom építésére, de azt csak 1804-től kezdték el építeni. A ma is álló papi lak 1871-ben, a négytantermes iskola 1891–1893 között, a vármezői filia iskolatemploma pedig 1913-ban készült el.⁶

Templomának főoltárán kapott helyet az 1784-ben felszámolt gyulafehérvári trinitárius templom Szent Kereszt mellékoltárának feszülete. A bécsi trinitáriusok kalászos feszületének faragott másolatát gróf Batthyány Ignác püspök adta az egyházközségnek.⁷

A nyárádremetei egyházközség iratait az egykori segédlelkészi lak egyik szobájában tárolták. 2008. február 29-én Szabó Sándor plébános adta át a gyűjtőlevéltárnak. Valószínűleg egy 1970-es évekbeli leltározáskor a 19. századi iratok nagy hányada új számozást kapott, de nem tudjuk, hogy e rendezés alkalmával iratjegyzék készült-e. A plébániai iktatott iratok csomóiba foglalva 1925-től 1944-ig megtalálhatóak az Espereskerületi Tanfelügyelői Hivatal ügyiratai. Ennek a Nyárádremetén működő hivatalnak az irattermelése adja az iskolaügyi iratok állagának anyagát is.

Nyárádremete 1835-ös vizitációs jegyzőkönyve a Román Nemzeti Levéltár Maros Megyei Hivatalában, a marosvásárhelyi plébánia államosított iratai között található.⁸

478/a. Anyakönyvek

⁵ Birtók Ferenc (1919, Nyárádremete–1999, Nyárádremete) a gimnáziumot Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Kolozsváron, teológiai tanulmányait Kolozsváron végezte. 1944-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csiknagybaldogasszony, Csíkszentdomokos, Brassó-Bolonya, Maroshévíz, Ditró, Borszék. 1953–1955 között börtönben volt. 1990-ben nyugdíjazták, nyugdíjas papként Búzásbesenyőben teljesített szolgálatot. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 189.)

⁶ *Sematizmus* 1882. 146; Kakucs Lajos: *Nyárádremete. Falumonográfia*. Marosvásárhely, 2008. 224–267; *Plébániatörténetek* 2009. 256–259.

⁷ Kovács Zsolt: „*Effigies ad similitudinem*”. A bécsi trinitáriusok kalászos feszületének erdélyi másolatai. In: *Stílusok, művek, mesterek. Erdélyi művészete 1690–1848 között. Tanulmányok B. Nagy Margit emlékére*. Szerk.: Orbán János. Marosvásárhely–Kolozsvár, 2011. 305–308.

⁸ *Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei*. 156.

1879–1978
2 doboz = 0,19 ifm

3. doboz:
 - a. kötet: keresztelési anyakönyv 1879–1890
 - b. kötet: keresztelési anyakönyv 1890–1929
 - c. kötet: házassági anyakönyv 1919–1950
4. doboz:
 - házassági anyakönyv 1965–1974
 - halotti anyakönyv 1916–1944
 - bérmentési anyakönyv 1956–1978
 - anyakönyvi másodpéldányok: keresztelés 1946–1948, házasság 1966–1967, elhalálozás 1944–1950 (töredékek)

478/b. Plébániai iktatott és iskolaügyi iratok
1821–1990
14 doboz = 1,40 ifm

15. doboz: 1821, 1832, 1845, 1847–1853, 1855–1867
16. doboz: 1868–1883
17. doboz: 1884–1896
18. doboz: 1897–1903
19. doboz: 1904–1910
20. doboz: 1911–1915
21. doboz: 1917–1925
22. doboz: 1926–1930
23. doboz: 1931–1934
24. doboz: 1935–1938
25. doboz: 1939–1944
26. doboz: 1945–1947, 1950–1958
27. doboz: 1959–1967, 1970–1974
28. doboz: 1975–1990

Segédletek
1881–1959
1 doboz = 0,01 ifm

2. doboz:
 - a. kötet: iktatókönyv 1881–1882
 - b. kötet: iktatókönyv 1951, 1953–1959 (32. iktatószámig)

478/c. Gazdasági iratok
1826–1988
2 doboz = 0,20 ifm

3. doboz: vegyes gazdasági iratok (számadások, kimutatások, pénztárnaplók stb.) 1867–1944
4. doboz:

- vagyontárák 1826–1908
- postakönyv-töredékek 1904–1908, 1909–1912
- szövetkezeti iratok 1913–1915
- pénz- és erdőügyi iratok 1923–1944
- pénztárlapok 1971–1988

478/d. Iskolaügyi iratok

1924–1950

1 doboz = 0,10 ifm

2. doboz:

- elemi iskolák költségvetései 1924–1933
- iskolák törzskönyvei, tanítók törzslapjai 1929
- iskolaügyi iratok 1920–1921, 1942–1950

478/e. Tematikusan rendezett iratok

1865–1990

2 doboz = 0,20 ifm

3. doboz:

- püspöki körlevelek 1865–1886
- főhatósági rendeletek 1972–1990
- hitoktatási napló 1948–1949
- családkönyv 1981
- népszámlálási füzet 1985

4. doboz:

- prédikációk 1894–1910
- vegyes jegyzetek, nyomtatványok 1881–1986
- fényképek

478/f. Birtók Ferenc (1919–1999) esperes-plébános⁹ személyi hagyatéka

1940-es–1980-as évek

1 doboz = 0,10 ifm

2. doboz:

- „Silva rerum” 1940–1980-as évek
- vasárnapi szentbeszéd

⁹ Birtók Ferenc (1919, Nyárádremete–1999, Nyárádremete) a gimnáziumot Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Kolozsváron, teológiai tanulmányait Kolozsváron végezte. 1944-ben szentelték pappá. Szolgálati helyei: Csíknagyboldogasszony, Csíkszentdomokos, Brassó-Bolonya, Maroshévíz, Ditró, Borszék. 1953–1955 között börtönben volt. 1990-ben nyugdíjazták, nyugdíjas papként Búzásbesenyőben teljesített szolgálatot. (Ferenczi Sándor: *i.m.* 189.)